

MADE IN DE KEMPEN, ZO ZOT NOG NIET!

In gesprek met Maarten van vzw Kemp

Boerderij 't Klaverveld, de thuisbasis van Kemp vzw, ligt in het midden van het groene landschap tussen Retie, Geel, Mol en Kasterlee. Dichtbij de Kempische Vaart. De stallen zijn dunbevolkt op de ochtend van mijn bezoek. Een kleine groep zieke schapen vindt er beschutting en zorg. Een groep rammen is ook thuis. Tweeduizend schapen zijn onderweg.

In kuddes verspreid over de regio beheren ze het landschap en herstellen er grazend de streekeigen biodiversiteit. De herders zijn net vertrokken om hun kuddes te checken. In zijn eenvoudige bureauruimte maakte coördinator Maarten D'hondt de houtkachel aan. Ik ben benieuwd naar het partnerschap tussen Kemp vzw en Lidwina. Want, zo hoorde ik al vaker, daar is iets moois aan het ontstaan.

Wat heeft de nieuwe, megagrote stikmachine in de werkplaats van Lidwina gemeen met een schapenboerderij aan de Kempense Vaart in Geel? Een missie, zo blijkt. Werkgelegenheid voor zorgzame mensen, een droom voor de regio en een bijzonder product. Het unieke product is op en top Kempisch. Het is super duurzaam. Honderd procent natuurlijk. Resultaat van zorgzaam landschapsbeheer. We hebben het over de dekbedden en kussens die Lidwina en Kemp vzw samen produceren. Handgemaakt door naaisters bij Lidwina. Gevuld met wol van Kempense heideschapen, in kuddes gehoed in het Kempense landschap.

Aanknopen bij Kempische geschiedenis

Het Kempische heideschaap was haast uitgestorven, toen tien Molse vrienden in 2001 het project startten dat later Kemp vzw werd. Nochtans was precies dat schaap een hoeksteen in de vroegste economische ontwikkeling van de streek. De dieren begraasden de heidegronden. Hun mest maakte de zandgronden vruchtbaar genoeg voor de eerste akkerbouw. De schapen gaven daarnaast ook wol, melk en vlees. Het opnieuw introduceren van rondtrekkende kuddes heideschapen was voor de pioniers dan ook een manier om de streekidentiteit mee te ontwikkelen.

“DE PIONIERS VAN KEMP VZW DEELDEN MET
ELKAAR HUN LIEFDE VOOR DE STREEK.

TERWIJL OVERAL IN HET LAND AL STREEKTOERISME ONTSTAAN WAS, LIEP DAT IN DE KEMPEN NOG NIET
ZO’N VAART. KEMP VZW WILDE DE TROTS OP DE KEMPEN UITDRAGEN EN VERSTERKEN.”

‘Rondtrekken doen de kuddes vandaag nog. Steeds meer Kempenaars hebben ze al gezien. Ze staan in natuurgebieden, langs kanalen, op bedrijfsterreinen en in enkele landbouwzones. Begeleid door een herder en herdershond trekken ze kilometers door bossen, dorpen en langs kanaaldijken. ‘Een schaap is een kuddedier. Slechts enkelen van hen, de leid-ooien, zoeken contact met de herders. Met hen heeft de herder een band. De anderen volgen, en voelen zich veilig in groep.’

Rond half juni komen de kuddes naar huis. In drie dagen tijd worden dan ruim 1700 schapen geschoren. Ze worden verzorgd, krijgen hun inentingen en vertrekken fris voor de zomer opnieuw naar hun waardevolle landschapswerk. Hun wol wordt gesorteerd, verpakt en vervoerd naar de enige wolwasserij die ons land nog rijk is, in Verviers. Maarten: ‘we leveren daar de nieuwe wol af en nemen de wol van vorig jaar mee. Bij Lidwina wordt die gestockeerd voor verdere verwerking.’

MOLWOL

En daar komt de splinternieuwe stikmachine op de proppen. De wol wordt zorgzaam tussen twee biologisch geproduceerde katoenen lakens gelegd en doorgestikt. Een medewerker van Kemp bedient de machine. De naaisters van Lidwina werken de dekbedden tot in de kleine details af en verzorgen het volledige maakproces van de kussens. Die gaan de markt op onder de merknaam MOLWOL.

‘De machine kan 20 dekbedden per dag produceren. Daar streven we naar, maar we zijn er nog niet’, zegt Maarten. Markt vinden gaat traag, en de concurrentie van goedkopere synthetische producten is groot. Maarten: ‘we zijn druk bezig een netwerk van verkooppunten uit te bouwen. We willen hier echt mee door, want het is een bijzonder product dat alle kansen moet krijgen.’

De Kempense wol is inderdaad best bijzonder. Het is een restproduct van duurzaam natuurbeheer. De dieren moeten sowieso geschoren worden om gezond te blijven. Er komen geen pesticiden en amper vervoer aan te pas.

Wol is een puur natuurlijke vezel die onze lichaamstemperatuur op peil houdt zonder vocht vast te houden. Maarten: 'Denk aan het schaap. Dat heeft altijd een wollen jasje aan. Niet te warm, niet te koud, niet te droog en niet te vochtig.' Het slaapt winter en zomer heerlijk, zo laat ik me vertellen.

Duurzame, lokale wol. Tot mooie producten gemaakt in lokale sociale tewerkstelling. Door naaisters die trots zijn op wat ze klaarspelen. 'Er komt zoveel samen in één dekbed en kussen. De dieren. Het landschap. De biodiversiteit. De geschiedenis van de streek. Een eerlijke job dicht bij huis. Vakmanschap van zorgzame mensen.'

Verbindingen leggen voor vernieuwing

Maarten is trots op die integrale aanpak, al past die helaas nergens netjes in één subsidie- en regelhokje. Met alle kopzorgen die daaruit voortvloeien. Lastig, maar het houdt hen wel scherp. Scherpzinnig eigenlijk, om te blijven ontdekken welke meerwaarden nog kunnen ontstaan.

De samenwerking met Lidwina is intens en creatief. In de toekomstige kansencampus ziet Maarten een bijzondere belofte. 'Want de Kempenaars, die hangen aan mekaar. Die werken graag samen. De kansencampus gaat ook die integrale toer op om meer kansen te bieden voor meer mensen.'

Kemp vzw wil mee in die drive van verbinding. Om samen met anderen nieuwe kansen te creëren. Voor nieuwe streekproducten die kunnen ontstaan uit de verbinding tussen mensen, landschap en erfgoed. En nieuwe kansen voor mensen die er baat bij hebben om voor een tijd dicht bij de natuur te werken. Dicht bij het leven. Het idee van een herstelboerderij, daar bij de Kempense Vaart, rijpt.

Geniaal, denk ik wanneer ik na een goed gesprek met Maarten weer in de auto stap.

Ik kijk anders naar dit vlakke, groene Kempense landschap. Met meer respect. Met een hernieuwd gevoel voor mijn eigen wortels in deze streek. Ik zie verbindingen, kansen voor kwetsbare mensen, zorg voor de kwetsbare natuur. Het komt nog goed met de wereld.

In gesprek met Maarten D'Hondt, vzw Kemp

Maarten D'hondt is directeur en herder bij Kemp vzw. Afkomstig uit Jabbeke, West-Vlaanderen, kijkt hij met liefde en verwondering naar de streek waar hij nu thuis is. De kempenaar is nog niet trots genoeg op zijn streek en erfgoed vindt hij, maar het gaat wel de goeie kant uit. 'Wat de Kempen wel sterk maakt, is de sociale samenhang. Hier zien mensen elkaars talent, hier zijn mensen graag samen. Hier hangen de mensen nog aaneen. En dat is superbelangrijk.' Kemp staat voor Cultuur Ecologisch Maatschappelijke Project.

AUTEUR: GRIET BOUWEN, DE ZINSPELING / VERTELLER: MAARTEN D'HONDT, VZW KEMP